YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

22 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa C-393/98,

jonka Supremo Tribunal Administrativo (Portugali) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Ministério Público ja

António Gomes Valente

vastaan

Fazenda Pública

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 90 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit M. Wathelet (esittelevä tuomari), D. A. O. Edward, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Gomes Valente, edustajanaan advogado J. Sá Pereira,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Fernandes ja Â. Seiça Neves sekä H. Ventura,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään M. A. Fierstra,

— Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja A. M. Alves Vieira,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Portugalin hallituksen, asiamiehinään L. Fernandes ja V. Guimarães, ja komission, asiamiehenään A. M. Alves Vieira, 8.6.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.9.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Supremo Tribunal Administrativo on esittänyt 7.10.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.11.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 90 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Gomes Valente ja Fazenda Pública (valtionkassa) ja jossa ensin mainittu vaatii Portugalin viranomaisia palauttamaan autoveron, jonka hän suoritti tuotuaan käytetyn auton toisesta jäsenvaltiosta Portugaliin.

Asiaa koskevat kansalliset säännökset

3 Gomes Valentelle tämän ajoneuvon lopullisen maahantuonnin johdosta määrättävää veroa koskevan verotuspäätöksen tekohetkellä Portugalin autoverojärjestelmästä säädettiin 18.2.1993 annetulla lakiasetuksella (decreto-lei) nro 40/93 (Diário da República I, A-sarja, nro 41, 18.2.1993), sellaisena kuin se on muutettuna 23.3.1996 annetulla lailla nro 10-B/96 (Diário da República I, A-sarja, 23.3.1996; jäljempänä lakiasetus nro 40/93). Tätä säädöstä on myöhemmin muutettu useaan otteeseen.

4 Portugalin autovero on kertaluonteinen vero, joka maksetaan, kun auto otetaan Portugalissa ensimmäistä kertaa käyttöön eli kun ajoneuvo ensimmäisen kerran rekisteröidään Portugalissa. Lakiasetuksen nro 40/93 1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Autovero on valtionsisäinen vero, joka koskee henkilöautoja — mukaan lukien monikäyttöautot, kilpa-autot ja pääasiassa henkilökuljetuksiin tarkoitetut autot, lukuun ottamatta asuntoautoja — jotka on hyväksytty tai tuotu maahan uusina taikka käytettyinä ajoneuvoina, mukaan lukien Portugalissa kootut tai valmistetut ajoneuvot, ja jotka on tarkoitettu rekisteröitäviksi."

5 Lakiasetuksen 1 §:n 4 momentin mukaan autoveron suuruus vaihtelee ajoneuvon sylinteritilavuuden perusteella, ja vero kannetaan lakiasetuksen liitteenä olevien ja siihen erottamattomasti kuuluvien asteikkojen mukaisena.

6 Lakiasetuksen 3 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Uutta tai käytettyä henkilöautoa ei voida rekisteröidä, ellei todistusta autoveron maksusta ole esitetty tieliikenneviranomaiselle (Direcção-Geral de Viação) virallisella otteella veronkantoluettelosta taikka tositteella vakuudesta tai autoverosta vapauttamisesta."

7 Lakiasetuksen nro 40/93 1 §:n 7 momentin mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 20.12.1993 annetulla lailla nro 75/93 ja 27.12.1994 annetulla lailla nro 39-B/94, Portugaliin tuotujen sellaisten käytettyjen ajoneuvojen osalta, jotka ovat peräisin toisesta jäsenvaltiosta tai ovat yhteisössä vapaassa liikkeessä, autoveroa alennetaan seuraavan asteikon mukaan:

— 18 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 1 mutta enintään 2 vuotta

— 24 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 2 mutta enintään 3 vuotta

— 32 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 3 mutta enintään 4 vuotta

— 41 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 4 mutta enintään 5 vuotta

— 49 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 5 mutta enintään 6 vuotta

— 55 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 6 mutta enintään 7 vuotta

— 61 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 7 mutta enintään 8 vuotta

— 67 prosenttia, jos ajoneuvoa on käytetty yli 8 vuotta.

8 Näitä autoveron eri alennusprosentteja sovelletaan siihen veroon, joka kannettaisiin vastaavasta uudesta ajoneuvosta käytetyn ajoneuvon maahantuontihetkellä. Lakiasetuksen nro 40/93 perustelujen mukaan alennuksen tarkoituksena on kompensoida käytöstä aiheutunut arvon aleneminen.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Gomes Valente osti Ranskasta BMW-merkkisen käytetyn henkilöauton (mallia 325 turbodiesel), jonka sylinteritilavuus on 2 497 kuutiosenttimetriä ja joka rekisteröitiin ensimmäisen kerran Ranskassa 2.12.1991.

10 Gomes Valente ilmoitti Aveiron tullikamarille 16.9.1996, että ajoneuvo tuodaan maahan lopullisesti ja että sen arvo on 2 500 000 Portugalin escudoa. Samana päivänä tullikamari teki päätöksen 1 856 994 escudon suuruisen autoveron ("imposto automóvel") kantamisesta, ja kantaja maksoi tämän veron.

11 Gomes Valente valitti päätöksestä Tribunal Fiscal Aduaneiro do Portoon, joka hylkäsi 16.10.1997 Gomes Valenten valituksen, minkä jälkeen tämä ja Tribunal Fiscal Aduaneirossa toimiva valtion puhevallan valvoja hakivat hylkäyspäätökseen muutosta Supremo Tribunal Administrativosta.

12 Gomes Valente väittää, että hylkäyspäätöksessä ei otettu huomioon perustamissopimuksen 95 artiklaa koskevaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, josta kyseisen määräyksen välittömän oikeusvaikutuksen takia seuraa, ettei tapauksessa voida soveltaa yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa olevaa kansallista lainsäädäntöä. Gomes Valente huomauttaa, että asiassa C-345/93, Nunes Tadeu, 9.3.1995 annetun tuomion (Kok. 1995, s. I-479) — jossa oli kyse aiemmasta autoverojärjestelmästä, joka oli voimassa ennen kuin hän toi autonsa Portugaliin — 14 ja 15 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että säännös, jonka mukaan maahan tuotuihin käytettyihin autoihin sovellettava veron alennus rajoitetaan tiettyyn prosenttiosuuteen vastaavan uuden auton veron määrästä ottamatta huomioon ajoneuvon arvon todellista alenemista, merkitsee maahan tuotujen käytettyjen autojen syrjivää verottamista. Gomes Valenten mukaan huolimatta siitä, että Portugalin autoverojärjestelmää on muutettu edellä mainitussa asiassa Nunes Tadeu annetun tuomion jälkeen, tämä järjestelmä on edelleen perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen, koska autoveroa ei lasketa käytetyn auton käyvän arvon perusteella.

13 Gomes Valente pyysi Supremo Tribunal Administrativoa esittämään yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön vastauksen saamiseksi seuraaviin kysymyksiin:

"1. Takaako Portugalin lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö kotimaisista ja maahan tuoduista tuotteista (nyt käsiteltävänä olevassa asiassa autot) kannettavien sisäisten verojen täydellisen neutraalisuuden ja onko tämä lainsäädäntö yhteensopiva EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa, kun siinä säädetään kiinteästä verosta maahan tuoduille käytetyille henkilöautoille niin, että otetaan huomioon ainoastaan ajoneuvon sylinteritilavuus ja annetaan alennus, joka on 18, 24, 32, 41, 49, 55, 61 tai 67 prosenttia (sen mukaan, onko maahan tuotu ajoneuvo ollut käytössä 1—2, 2—3, 3—4, 4—5, 5—6, 6—7 tai 7—8 vuotta) siitä määrästä, joka on maksettava uudesta ajo-

neuvosta, minkä johdosta yli 8 vuotta käytössä olleesta ajoneuvosta on maksettava 33 prosenttia uudesta (maahan tuodusta tai kansallisilta markkinoilta hankitusta) autosta maksettavasta autoverosta, kun missään tilanteessa ei oteta huomioon kaikkia muita seikkoja, jotka vaikuttavat ajoneuvon arvoon, kuten ajokilometrit, ajoneuvon kunto ja malli?

2. Onko EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa yhteensopiva sellainen kansallinen säännös, jonka mukaan maahan tuodusta tuotteesta ja samanlaisesta kansallisesta tuotteesta kannettava vero lasketaan eri tavoin ja eri sääntöjen perusteella: käytetyn maahan tuodun ajoneuvon autovero lasketaan sen sylinteritilavuuden perusteella ja annetaan käyttövuosien perusteella pelkästään alennus verosta, kun taas vastaavan käytetyn ajoneuvon hankkimisesta kansallisilta markkinoilta ei kanneta autoveroa (sillä veron kertaluonteisuuden vuoksi se maksetaan vain kerran eli silloin kun ajoneuvo otetaan uutena käyttöön), jolloin sen hinta voi vielä sisältää tämän veron jäännösosan, jos se on ollut käytössä enintään 4—5 vuotta, ja jolloin tämän osuuden määrä on aina epävarma ja lisäksi välttämättömässä yhteydessä myyntihintaan muun muassa siksi, ettei käytetyn ajoneuvon hankinnasta kyseisen maan rajojen sisältä kanneta autoveroa?

3. Voidaanko EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan kannalta katsoa, että tällainen järjestelmä ei missään tapauksessa voi johtaa maahan tuodun tuotteen korkeampaan verotukseen ja että järjestelmässä on kaikissa tapauksissa suljettu pois se mahdollisuus, että maahan tuodusta ajoneuvosta kannettaisiin korkeampi vero kuin samanlaisesta kotimaisesta ajoneuvosta?

4. Voidaanko tällaista järjestelmää pitää yhteisön oikeuden kannalta niin transparenttina kuin on tarpeen, jotta voidaan objektiivisesti todeta, onko maahan tuodun ajoneuvon autovero suurempi kuin vastaavasta kotimaasta hankitusta ajoneuvosta kannettava autovero?

5. Voidaanko tällaista järjestelmää soveltaa yhteisön oikeuden kannalta oikeudenmukaisesti kotimaan markkinoiden tuotteisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin?"

14 Tämän vuoksi Supremo Tribunal Administrativo on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kolme ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Ovatko kantajan tässä asiassa esittämät, edellä esitetyt kysymykset merkityksellisiä? Miten näihin kysymyksiin on vastattava yhteisön oikeuden mukaan?

2) Merkitseekö käytettyjen ajoneuvojen arvon todellinen aleneminen, johon viitataan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-345/95, Nunes Tadeu, 9.3.1995 antamassa tuomiossa, välttämättä sitä, että kunkin ajoneuvon osalta on erikseen tehtävä arviointi tai saatava asiantuntijalausunto, vai voidaanko arvon aleneminen laskea yleisellä ja abstraktilla tavalla laissa säädettyä perustetta soveltaen?

3) Jos Euroopan yhteisöjen komissio luopuu tietystä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä jäsenvaltiota vastaan sillä perusteella, että se katsoo uuden lainsäädännön jo olevan yhteisön oikeuden kanssa yhteensopiva, voiko kansallinen ylimmänasteinen tuomioistuin komission suorittamaan yhteisön oikeuden ja kansallisen oikeuden tulkintaan nojautuen vapautua EY:n perustamissopimuksen 177 artiklaan perustuvasta velvollisuudestaan esittää ennakkoratkaisukysymys yhteisöjen tuomioistuimelle ja ratkaista asian komission tulkinnan mukaisesti?"

Kolmas kysymys

15 Kolmannella kysymyksellään, jota on tarkasteltava ensimmäiseksi, kansallinen tuomioistuin kysyy asiallisesti ottaen, vaikuttaako se, että komissio tietyn lainsäädännön osalta luopuu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä jäsenvaltiota vastaan, kyseisen jäsenvaltion ylimmänasteisen tuomioistuimen velvollisuuteen esittää tämän lainsäädännön osalta yhteisöjen tuomioistuimelle yhteisön oikeutta koskeva kysymys perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan nojalla.

16 Tältä osin on ensinnäkin muistettava, että perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannessa kohdassa määrätään, että jos ennakkoratkaisukysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, vireillä olevassa asiassa, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi (asia C-337/95, Parfums Christian Dior, tuomio 4.11.1997, Kok. 1997, s. I-6013, 24 kohta).

17 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan velvollisuus ennakkoratkaisupyynnön esittämiseen on osa yhteisön oikeutta soveltavien kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen yhteistyötä, jonka avulla pyritään siihen, että yhteisön oikeutta sovellettaisiin oikein ja tulkittaisiin yhtenäisesti kaikissa jäsenvaltioissa (ks. erityisesti asia 283/81, Cilfit ym., tuomio 6.10.1982, Kok. 1982, s. 3415, 7 kohta; Kok. Ep. VI, s. 537 ja em. asia Parfums Christian Dior, tuomion 25 kohta), ja tällä velvollisuudella pyritään estämään yhteisön oikeussääntöjen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen oikeuskäytännön syntyminen jäsenvaltiossa (ks. erityisesti asia 107/76, Hoffmann-La Roche, tuomio 24.5.1977, Kok. 1977, s. 957, 5 kohta; Kok. Ep. III, s. 401 ja yhdistetyt asiat 35/82 ja 36/82, Morson ja Jhanjan, tuomio 27.10.1982, Kok. 1982, s. 3723, 8 kohta; Kok. Ep. VI, s. 579).

18 Toiseksi — kuten Suomen hallitus on todennut kirjallisissa huomautuksissaan — on korostettava, että yhdistetyissä asioissa 142/80 ja 143/80, Essevi ja Salengo,

27.5.1981 antamassaan tuomiossa (Kok. 1981, s. 1413, 16 kohta; Kok. Ep, VI, s. 117) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että komissiolla ei ole valtaa määritellä 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla antamissaan lausunnoissa tai muissa kyseisen menettelyn yhteydessä esittämissään kannanotoissa lopullisesti jäsenvaltion oikeuksia ja velvollisuuksia taikka antaa jäsenvaltiolle takeita tietyn toiminnan yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa ja että perustamissopimuksen 169 artiklan sekä 170 ja 171 artiklan (joista on tullut EY 227 ja EY 228 artikla) mukaan ainoastaan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa voidaan lopullisesti määrittää jäsenvaltioiden oikeudet ja velvollisuudet ja ratkaista jäsenvaltioiden toiminnan lainmukaisuus.

19 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että se, että komissio tietyn lainsäädännön osalta luopuu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä jäsenvaltiota vastaan, ei vaikuta kyseisen jäsenvaltion ylimmänasteisen tuomioistuimen velvollisuuteen esittää tämän lainsäädännön osalta yhteisöjen tuomioistuimelle yhteisön oikeutta koskeva kysymys perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan nojalla.

Ensimmäinen ja toinen kysymys

20 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, kansallinen tuomioistuin kysyy asiallisesti ottaen ensinnäkin sitä, onko perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella sallittua, että jäsenvaltio soveltaa toisista jäsenvaltioista tuotuihin käytettyihin ajoneuvoihin verojärjestelmää, jossa ajoneuvon arvon todellinen aleneminen lasketaan yleisellä ja abstraktilla tavalla laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä määritettyjen arviomääräisten perusteiden tai asteikkojen mukaisesti siten, ettei kansallisten viranomaisten edellytetä arvioivan erikseen kunkin maahan tuodun käytetyn ajoneuvon arvoa. Jos vastaus on myöntävä, kansallinen tuomioistuin kysyy toiseksi sitä, onko pääasiassa esitetyn kaltainen verojärjestelmä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisestä kohdasta johtuvien vaatimusten mukainen.

21 Siitä, edellyttääkö käytetyn ajoneuvon arvon todellisen alenemisen huomioon ottaminen, johon edellä mainitussa asiassa Nunes Tadeu annetussa tuomiossa viitataan, kutakin ajoneuvoa koskevaa asiantuntijalausuntoa niin, ettei ole mahdollista laskea arvon alenemista yleisellä ja abstraktilla tavalla laissa säädettyä perustetta soveltaen, on aluksi huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäistä kohtaa rikotaan, jos maahan tuotuun tuotteeseen ja samanlaiseen kotimaiseen tuotteeseen kohdistuva vero lasketaan eri tavalla ja erilaisten yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti niin, että maahan tuotuun tuotteeseen — vaikka vain joissain tapauksissa — kohdistuu suurempi vero (ks. asia C-375/95, komissio v. Kreikka, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5981, 20 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö sekä asia C-213/96, Outokumpu, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1777, 34 kohta).

22 Asiassa C-47/88, komissio vastaan Tanska, 11.12.1990 antamassaan tuomiossa (Kok. 1990, s. I-4509, 21 kohta) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan vastaista on, että jäsenvaltio kantaa maahan tuoduista käytetyistä autoista rekisteröintiveroa, joka lasketaan sellaisen arvioidun verotusarvon perusteella, joka on aina vähintään 90 prosenttia uuden auton verotusarvosta, minkä seurauksena näiden ajoneuvojen arvo ei alene yli 10:tä prosenttia riippumatta niiden iästä tai käyttökunnosta. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan sellaisen rekisteröintiveron kantaminen, jonka peruste on vähintään 90 prosenttia uuden auton arvosta, on yleensä näiden ajoneuvojen ilmeistä liikaverotusta verrattuna siihen rekisteröintiveron jäännösarvoon, joka sisältyy kansallisilta markkinoilta ostettavien aikaisemmin rekisteröityjen käytettyjen autojen arvoon, olipa ajoneuvojen ikä tai käyttökunto mikä tahansa (em. asia komissio v. Tanska, tuomion 20 kohta).

23 Edellä mainitussa asiassa Nunes Tadeu antamansa tuomion 15 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että säännös, jonka mukaan uudesta autosta kannettavan veron määrää alennetaan käytetyn auton osalta ainoastaan 10 prosenttia ottamatta huomioon ajoneuvon arvon todellista alenemista, merkitsee käytettyinä maahan tuotujen autojen syrjivää verottamista. Tämän vuoksi tuomioistuin piti perustamissopimuksen 95 artiklan vastaisena sitä, että jäsenvaltio kantaa toisesta jäsenvaltiosta tuoduista käytetyistä autoista veron, mikäli ajoneuvon arvon todellista alenemista huomioon ottamatta laskettu veron määrä on suurempi kuin vastaavien tässä jäsenvaltiossa jo rekisteröityjen käytettyjen

ajoneuvojen arvoon sisältyvä verosta jäljellä oleva määrä (em. asia Nunes Tadeau, tuomion 20 kohta).

24 Tämän tuomion 21—23 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan seuraa, että ajoneuvon arvon todellinen aleneminen tulee otetuksi huomioon vain kutakin ajoneuvoa koskevan arvioinnin tai asiantuntijalausunnon kautta. Näin raskaan järjestelmän sijasta jäsenvaltio voisi vahvistaa käytetylle ajoneuvolle arvon sellaisten arvioperusteisten asteikkojen mukaisesti, jotka on vahvistettu laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä ja jotka on laskettu soveltaen sellaisia kriteerejä kuin ajoneuvon ikä, ajokilometrimäärä, yleinen kunto, käyttövoima, merkki ja malli, ja näin määritetty arvo olisi pääsääntöisesti hyvin lähellä ajoneuvon todellista arvoa.

25 Näiden asteikkojen laadinnassa jäsenvaltion viranomaiset voisivat tukeutua autoalan lehtiin, joista ilmenevät käytettyjen ajoneuvojen keskihinnat kansallisilla markkinoilla, tai luetteloon autoalalla viitteenä käytettävistä keskimääräisistä käyvistä hinnoista.

26 On kuitenkin lisättävä, että jotta käytettyinä maahan tuotujen autojen verojärjestelmä, jossa otetaan huomioon ajoneuvon arvon todellinen aleneminen yleisten kriteerien perusteella, olisi sopusoinnussa perustamissopimuksen 95 artiklan kanssa, on lisäksi huolehdittava siitä, että järjestelmä ei ole millään tavalla vaikutuksiltaan syrjivä, ottaen kuitenkin huomioon kaikkiin tällaisiin järjestelmiin luonnostaan kuuluvat kohtuulliset likimääräisyydet.

27 Tältä osin ennakkoratkaisumenettely koskee pääasiallisesti kahta seikkaa eli ensinnäkin sitä enemmän tai vähemmän täsmällistä tapaa, jolla arvioperusteinen asteikko kuvastaa ajoneuvon arvon todellista alenemista, ja toiseksi maahan tuodun käytetyn ajoneuvon omistajan mahdollisuutta riitauttaa oikeusteitse se, miten yleisiin kriteereihin perustuvaa asteikkoa on sovellettu hänen ajoneuvoonsa.

28 Ensimmäisen seikan osalta todettakoon, että vaikka yhteen ainoaan arvonalenemiskriteeriin — kuten ajoneuvon käyttövuosien määrään, jota on käytetty nyt esillä olevassa lainsäädännössä — perustuvan veroasteikon soveltaminen käytettynä maahan tuotuihin ajoneuvoihin ei sinänsä ole perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan vastaista, on kuitenkin ilmeistä, että arvon alenemiseen vaikuttavien muiden tekijöiden kuten ajoneuvon merkin, mallin, ajokilometrimäärän, käyttövoiman, ajoneuvon mekaanisten osien kunnon tai yleisen kunnon huomioon ottaminen on omiaan takaamaan sen, että arvioperusteinen asteikko kuvastaa paljon tarkemmin ajoneuvon arvon todellista alenemista, ja tällä tavalla voidaan helpommin saavuttaa se käytettynä maahan tuotujen ajoneuvojen verottamista koskeva tavoite, ettei vero ole koskaan suurempi kuin vastaavien tässä jäsenvaltiossa jo rekisteröityjen käytettyjen ajoneuvojen arvoon sisältyvä verosta jäljellä oleva määrä.

29 Tässä tapauksessa Portugalin hallitus ei ole voinut näyttää toteen arvon alenemiseen vaikuttavien muiden tekijöiden kuin ajoneuvon käyttövuosien huomioon ottamista veronalennuksen prosenttimäärän määrittämisessä, ja se myönsikin suullisessa käsittelyssä, ettei lakiasetuksella nro 40/93 säädetty veronalennusasteikko riittävän tarkasti vastannut ajoneuvojen arvon todellista alenemista.

30 Portugalin hallitus ei vastauksessaan yhteisöjen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä esittämiin kysymyksiin myöskään kyennyt osoittamaan, millä perusteella kansalliset viranomaiset olivat voineet vahvistaa arvonalennusprosentin suuruudeksi vain 18 prosenttia kaikkien sellaisten ajoneuvojen osalta, joita oli käytetty enintään kaksi vuotta, ja määrittää käytännöllisesti katsoen lineaarisen arvonalennuksen sellaisille käytetyille ajoneuvoille, joita on käytetty kahdesta yli kahdeksaan vuotta.

31 Toisen seikan osalta todettakoon, että voitaisiin väittää, että sellainenkin arvioperusteinen asteikko, joka kyllä kuvastaa ajoneuvojen arvon alenemisen yleistä

kehitystä mutta tekee näin vain epätäsmällisesti, olisi silti sopusoinnussa perustamissopimuksen 95 artiklan kanssa, jos siihen liittyy maahan tuodun ajoneuvon omistajan mahdollisuus riitauttaa tuomioistuimessa tämän asteikon soveltaminen hänen ajoneuvoonsa.

32 Pitää paikkansa, että maahan tuodun ajoneuvon omistajan mahdollisuus riitauttaa arvioperusteisen asteikon soveltaminen hänen ajoneuvoonsa osoittamalla asteikon soveltamisen johtavan siihen, että vero on suurempi kuin vastaavien tässä jäsenvaltiossa jo rekisteröityjen käytettyjen ajoneuvojen arvoon sisältyvä verosta jäljellä oleva määrä, on omiaan poistamaan jo ennalta ne syrjivät vaikutukset, joita tällaiseen asteikkoon perustuvalla verojärjestelmällä saattaa olla.

33 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan välitön oikeusvaikutus, joka vahvistettiin asiassa 57/65, Lütticke, 16.6.1966 annetussa tuomiossa (Kok. 1966, s. 293, sivulla 302; Kok. Ep. I, s. 243), merkitsee nimittäin sitä, että yksityisen on saatava riitauttaa se, onko kyseinen kansallinen lainsäädäntö, jossa vahvistetaan hänen käytettynä maahan tuomastaan ajoneuvosta kannetun veron laskemiseen käytetyt oikeudelliset perusteet tai asteikot, sopusoinnussa tämän perustamissopimuksen määräyksen kanssa.

34 Tällainen mahdollisuus edellyttää, että se peruste tai ne perusteet, joiden pohjalta asteikko on laskettu, julkistetaan.

35 Vaikka Portugalin hallitus ilmoitti suullisessa käsittelyssä, että verotus voidaan aina saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi, se ei ole kyennyt näyttämään, että pääasiassa kyseessä olevassa verojärjestelmässä verovelvollisella on oikeus osoittaa, että arvioperusteinen asteikko ei sovellu käytettynä maahan tuodun ajoneuvon todellisen arvon määrittämiseen.

36 Lakiasetuksessa nro 40/93 ei myöskään ole ilmaistu niitä tekijöitä, joiden perusteella veronalennusprosentit on määritetty.

37 Edellä esitetyn perusteella ja tämän tuomion 21—23 kohdassa esitetyn perustamissopimuksen 95 artiklaa koskevan oikeuskäytännön nojalla, jonka mukaan käytettynä maahan tuodun ajoneuvon veron enimmäismääränä on vastaavan asianomaisessa jäsenvaltiossa jo rekisteröidyn käytetyn ajoneuvon arvoon sisältyvä verosta jäljellä oleva määrä, pääasiassa esillä olevan kaltaisella verojärjestelmällä ei kyetä takaamaan sitä, että toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan maahan tuodun ajoneuvon veron määrä ei milloinkaan ylitä vastaavaa kyseisessä jäsenvaltiossa jo rekisteröityä ajoneuvoa rasittavaa verosta jäljellä olevaa määrää. Tällaisessa järjestelmässä on siis tietyissä tapauksissa mahdollista, että maahan tuotuja tuotteita verotetaan raskaammin kuin kotimaisia tuotteita.

38 Pääasian oikeudenkäynnin taustalla olevan tilanteen osalta todettakoon, että Portugalin hallituksen vastauksessaan yhteisöjen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin esiin tuomista luvuista ilmenee, että lakiasetuksella nro 40/93 vahvistetun alennusasteikon soveltaminen ei ollut estänyt maahan tuotujen käytettyjen ajoneuvojen syrjintää.

39 Portugalin hallituksen mukaan Gomes Valenten ajoneuvon hinta vuonna 1991 uutena voidaan arvioida 10 478 000 Portugalin escudoksi, ja vuonna 1996, jolloin hän toi ajoneuvon Portugaliin, tällaisen ajoneuvon keskimääräinen arvo Portugalin käytettyjen autojen markkinoilla oli 4 600 000 escudoa.

40 Nämä luvut merkitsevät 56 prosentin suuruista ajoneuvon arvon alenemista, kun taas voimassa olevan lainsäädännön mukaisen asteikon perusteella veron alennus on ainoastaan 41 prosenttia uuden ajoneuvon hinnan pohjalta lasketusta autoverosta.

41 Pääasiassa esillä olevan kaltaisen lainsäädännön osalta veron alennuksen on oltava suoraan verrannollinen ajoneuvon arvon alenemiseen, jotta käytettynä maahan tuodun ajoneuvon veron määrä ei ylitä vastaavan asianomaisessa jäsenvaltiossa jo rekisteröidyn käytetyn ajoneuvon arvoon sisältyvää verosta jäljellä olevaa määrää.

42 Portugalin hallitus esitti suullisessa käsittelyssä, että maahan tuotujen käytettyjen ajoneuvojen verojärjestelmän tarkoituksena on tosiasiassa toteuttaa kotimaisten käytettyjen autojen ja maahan tuotujen käytettyjen autojen markkina-arvojen välinen periaatteellinen yhdenvertainen kohtelu.

43 Tällaista perustelua ei voida hyväksyä. Kansallinen verojärjestelmä, jolla pyritään poistamaan maahan tuotujen tuotteiden kilpailuetu kotimaisiin tuotteisiin nähden, on selvästi ristiriidassa 95 artiklan kanssa, jonka tarkoituksena on taata sisäisen verotuksen täydellinen neutraalisuus kotimaisten ja tuontitavaroiden välisen kilpailun osalta (em. asia Nunes Tadeau, tuomion 18 kohta).

44 Tämän tuomion 20 kohdassa uudelleen muotoiltuihin ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että se, että jäsenvaltio soveltaa toisista jäsenvaltioista tuotuihin käytettyihin ajoneuvoihin verojärjestelmää, jossa ajoneuvon arvon todellinen aleneminen lasketaan yleisellä ja abstraktilla tavalla laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä määritettyjen arviomääräisten perusteiden tai asteikkojen nojalla, on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sallittua, kunhan näiden perusteiden tai asteikko-

jen avulla kyetään takaamaan, että tällaisesta ajoneuvosta kannettavan veron määrä ei missään tapauksessa ylitä vastaavan kyseisessä jäsenvaltiossa jo rekisteröidyn käytetyn ajoneuvon arvoon sisältyvää verosta jäljellä olevaa määrää.

Oikeudenkäyntikulut

45 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Portugalin, Alankomaiden ja Suomen hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Supremo Tribunal Administrativon 7.10.1998 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Se, että komissio tietyn lainsäädännön osalta luopuu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä jäsenvaltiota vastaan, ei**

vaikuta kyseisen jäsenvaltion ylimmänasteisen tuomioistuimen velvollisuuteen esittää tämän lainsäädännön osalta yhteisöjen tuomioistuimelle yhteisön oikeutta koskeva kysymys EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 234 artiklan kolmas kohta) nojalla.

2) Se, että jäsenvaltio soveltaa toisista jäsenvaltioista tuotuihin käytettyihin ajoneuvoihin verojärjestelmää, jossa ajoneuvon arvon todellinen aleneminen lasketaan yleisellä ja abstraktilla tavalla laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä määritettyjen arviomääräisten perusteiden tai asteikkojen nojalla, on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sallittua, kunhan näiden perusteiden tai asteikkojen avulla kyetään takaamaan, että tällaisesta ajoneuvosta kannettavan veron määrä ei missään tapauksessa ylitä vastaavan kyseisessä jäsenvaltiossa jo rekisteröidyn käytetyn ajoneuvon arvoon sisältyvää verosta jäljellä olevaa määrää.

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä helmikuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja